

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

De Controversijs Polemicis, & Scholasticis, etiam modernis

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

Articulus 3. Confusio & Discordia sectarum quæ ex Lutheranismò & alijs
prodierunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40853

quam se Dei nomine scribere ac prædicare profitentur. Sicut in verbo Dei scripto, si vel semel in illo contradictionem apertam deprehendas, in cæteris omnibus tota Scripturæ fides evanescit. Videant igitur, ac seriò agnoscant horum Sectatores, quàm fallaces sint Prophetæ ac divini Spiritu penitus vacui, quibus ab initio fidem suam ac salutem crediderunt.

ARTICULUS TERTIUS.

Confusio & discordia Sectarum quæ ex Lutheranismò & aliis prodierunt.

Non potest esse unitas, aut veritas Fidei in Ecclesia Lutherana, cujus præcipua membra, & quasi primi Apostoli, in sua doctrina neque cum Luthero, neque inter se concordant; sed mox ubi prodierunt in Sectas varias sibi, Luthero, ac Evangelio contrarias degenerarunt, uti hic apertè demonstro.

Ac primò, ipse Lutherus in Saxonia circa annum 1517. ubi matrem suam Ecclesiam Romanam viperino more laniare exorsus est, mirum dictu in quot se figuras moresque transmutaverit, ut novum aliquod Religionis monstrum efformaret. Etenim ex ipso non Secta unica, sed tres immundi Spiritus (quales Apocalypsis. cap. 13. dicuntur exire de ore pseudo Prophetæ) primo velut partu prodierunt. Hi sunt Homologistæ, Anabaptistæ, & Sacramentarij. Et quia tres sunt qui veritati testimonium dant in terra, Spiritus, Aqua, & Sanguis, Baptismum aquæ inquinaverunt Anabaptistæ, Spiritum veritatis in potestate Clavium oppugnaverunt Homologistæ, Sanguis-

Sanguinem Domini profanarunt Sacramentarij, ne ullum veritati testimonium in terris integrum permaneret.

At ecce ex *Anabaptistarum* Spiritu cænoſo quot ilico Sectæ, veluti totidem ranæ, pullularunt. Ex his enim alij à cæteris divisi se *Ademitas* appellant, quod Adamum in ſtatu innocentiaſe imitari profiteantur. Alij dicuntur *Sabbatharij*, quia Sabbathum more Judæorum, non diem Dominicum colendum eſſe docent: neque de Chriſti divinitate rectè ſentiunt, ad Judæorum Meſſiam proclives. Alij ſe *Clauculares* Chriſtianos vocant, quod exiſtiment ſibi ſufficere fidem ſuam clam ſolo corde profiteri, & ſi rogentur an ſint Anabaptiſtæ, licere id ad vitandum periculum apertè negare. Alij contra *Maniſterij* nuncupantur, qui prorfus impium eſſe docent, ſi rogentur, ſe Anabaptiſtas inficiari. Sunt & alij dicti *Tacentes*, qui nolunt amplius eſſe docendum aut prædicandum, eo quod mundus jam indignus ſit, ut verbum Dei audiat. Sed & alij reperiuntur dicti *Enthuſiaſtæ*, eo quod jaçtent ſe divinis revelationibus intus è calo doceri, ac diu velut mortui jacent, quaſi interea divinis colloquiis fruèrentur.

Jam verò ex ſecunda Lutheri ſobole, qui ſunt *Sacramentarij*, quanta Sectarum colluvies effluerit inſpiciamus. Cum enim Lutherus ſcribens contra Leonem Pontificem, & in Libello de formula Miſſæ doceret in Euchariftia neutram ſpeciem, ſed ſolam Sacramenti fidem ad ſalutem ſufficere, occaſionem præbuit Caroloſtadio, & Zuinglio, ut de hoc Sacramento Berengarij hæreſim renovarent. Hinc igitur orti *Zuingliani*, qui negant verum & ſubſtantiale Corpus Chriſti in Euchariftia Sacramento contineri.

Verum de hoc dogmate en quantā mox inter illos dissensio oborta est; quot pane capita tot de vero hujus dogmatis sensu sententiæ prodierunt. Alii ex Zuinglianis dicti sunt *Significativi*, qui Christi verba, Hoc est Corpus meum, sic intelligi volunt, ut verbum, Est, idem sit quod, significat Corpus meum. Ast alij dicti *Tropisti* qui Verbo, Est, in propria significatione relicto, contendunt tropum esse admittendum in voce, Corpus, ut intelligatur tantum in Eucharistia Corporis figura. Ab his omnibus dissentiunt *Energici*, qui ut propius ad verba Christi accedere videantur, Corpus Domini dicunt intelligi debere per metonymiam, pro energia Corporis Christi, hoc est, pro effectu quod Corpus Christi in Cruce oblatum in nobis operatur, & cum his sentit Calvinus. Alij dicti *Ara-bonarij* statuunt aliud ab his omnibus diversum, nempe Cænam Domini præberi tanquam arābonem, investitutam, aut pignus Corporis Christi nobis donari. Præter hos sunt & alij ex eadem Lutheri sobole qui Corpus Domini in Eucharistia omnino adesse concedunt. Verum & inter illos quanta in uno puncto fidei discordia! Alij admittunt Corpus esse sub vero pane illic permanente, alij in pane, alij circa panem. Prolixum foret vel de hoc uno fidei mysterio cæterorum pugnantia inter se deliria recensere, ex quibus luce meridianā clarius ostenditur, Lutheri Sectam non veram Ecclesiam, sed errorum inter se dissidentium facundum esse seminarium.

Tertius errorum Spiritus quem evomuit Lutherus fuerunt *Homologisti* cujus Sectæ præcipuus semper scopus fuit Sedem Apostolicam, & in ea potestatem Clavium à Christo traditam fundi-

funditus evertere ; in hanc Confessio Angustana , & cum ea Melanthon totus conspirat. Sed & hi *Confessionista* in plures Sectas dividuntur, ex iis enim alij dicuntur *Rigidi* quorum duces erant Illyricus, Gallus, Morlinus &c. qui profitentur se Lutheri dogmata integra & inviolata tueri, ut nullum esse homini liberum arbitrium, opera bona non esse necessaria ad salutem, ritus & cæremonias omnes ab Ecclesia exterminandas, & alia quæ à Luthero dubiè pronuntiata, ab illis, in summo rigore defendenda suscipiuntur. Quin & ipsi Rigidi in varias factiones, & opinionum portentia diffecantur, ex quibus prodierunt *Antinomi*, *Samosatenenses*, *Inferiani*, nec non *Antadiaphorista*, qui nullas cæremonias veteres, sed aliquas tantum novas admittunt, & *Anticalviniani* qui contra Calvinum credunt verum Christi Corpus in Eucharistia contineri, ac *Bisacramentales* qui duo tantum statuunt Sacramenta, Baptismum, & cænam Domini; ac *Trisacramentales*, qui tria Sacramenta admittunt. Plura alia inter Rigidos pullularunt Sectarum portentia tam re, quam nomine formidanda.

Rigidis opponuntur *Confessionista* *Molles*, quorum princeps fuit Melanthon, cui inter præcipuos hujus Sectæ duces accessit Major, Fursterus, Pomeranus, ac Theologi Lipsienses. Hi contra Rigidos docent dari in homine liberum arbitrium, & post Fidem, bona opera saltem minus principaliter ad justitiam requiri. Sed, quod hæresi proprium est, nec isti quidem in fidei suæ fundamento concordiam colunt. Alij enim *Majorista* dicti, quia Majorem ut ducem sequuntur, docent absolutè bona opera ad salutem esse necessaria. At *Adiaphorista* repugnant in hoc, quod asserunt Ecclesiæ constitutiones ac

ceremonias esse res indifferentes, quas licitum sit pro arbitrio admittere, aut repudiare. Alij inter Molles sunt *Quadrifacramentales*, qui ex septem, quatuor Sacramenta recipiunt, Baptismum, Eucharistiam, Claves, & Sacrum Ordinē. Alij *Luthero-Calviniani*, qui Berengarij dogma de Eucharistia sic temperant, ut persuadere velint Calvinij hæresim Sacramentariam in Confessione Augustana à Principibus Lutheranis approbatam esse, uti ipse Calvinus in sua adversus Westphalum admonitione de Melanphone testificatur. Alij dicuntur *Medi-Osiandrini*, quia cum Osiander hominem essentiali Dei justitia justum esse docuisset, & contra *Illyricani* assererent hominem solum imputativè justum haberi, correxerunt utrosque *Medi-Osiandrini*, quasi mediâ viâ docentes, hominem quidem in hac vita tantum imputativè: justum reputari, in vita autem beata illum fore justum eâ justitiâ quâ ipse Deus per essentiali justus existit. De his ac pluribus aliis Molles illi Lutheri asseclæ inter se non molliter digladiantur.

Ab his ac Rigidis recedunt *Confessionista*, qui *Recalcitrantes* dicuntur, eo quod contra ipsius Lutheri doctrinam ausi sint apertè calcitrare: & quamvis nolint omnino à Confessione Augustana deficere, sic tamen contra priores Sectas, ac contra se mutuo in multis decertant, ut in alienis castris militare videantur, quales sunt *Osiandrini*, *Stancariani*, aliique quorum dogmata non recenseo.

Hæc tantum pauca unius Sectæ Capita ex fidei Scriptorum monumentis collegisse, atque in hunc ordinem claritatis causâ redelegisse sufficiat. Ut quisque propriæ, aut alienæ salutis consulturus, dilucidè perspiciat, ex uno Lutero ejusque triplici

triplici Secta, quot iterum novæ Sectæ inter se-
tores dissectæ, resectæque assiduò pullulave-
rint: quæ in perpetuis dogmatum, animorum-
que dissidiis natæ, & adultæ, potius palæstræ
alicujus gladiatoria, quàm unius Ecclesiæ spe-
ciem habent.

Sed nondum finitæ sunt istæ Sectarum dissen-
siones. Transeunt ad modernos Nepotes cum
antiqua hæresi nova dogmatum dissidia. Hæc
inter Hollandiæ Ministros hodie flagrantia, ele-
ganti stylo describit *Fridericus Spanhemius* apud
iplos Sectarios Sacrarum litterarum Professor
in *Epistola* ad Amicum, de novissimis illic circa
Rex Sacras dissidiis, editâ Lugduni Batavorum
hoc anno 1677.

Conclusio.

ET verò ex harum Sectarum discordiis quot
nata fuerint per Europam prælia, quot bel-
lis ac cædibus lacerata Germania, loquuntur æ-
tatis nostræ historiæ, ac superiorum temporum
ferales ruina. Quis enim ignorat ab ipso exor-
dio quid per Germaniam acciderit in rusticano
Lutheranorum tumultu, qualia inter confædera-
tos Tigurinos prælia exarserint, quo pacto ha-
rum discordiarum occasione Prussiam Germa-
niæ eripuerit Polonus, Solymannus Hungariam,
nec Suecus pauciora vastaverit. Per Galliam
verò, & florentes olim Belgarum Provincias
quàm internecinis odiis hæ Sectarum furia sacra
omnia ac profana miscuerint, testantur ad-
huc recentia non minus odiorum, quam prælio-
rum vestigia. Sed quid antiquiora memoramus?
Non potuit toto Oceano cohiberi illud rapidif-
simum Lutheranicæ furoris incendium, ne Bri-
tanniam

tanniam universam novis diffidiis, bellis, ac cædibus inflammaret. Recenti adhuc memoriâ retinemus, quàm infestis in se invicem odiis, atque armis incurrerint Protestantes, Puritani, Presbyteriani, Independentes, atque ex eodem Germine Sectarum de novo nascentium confusa progenies: quæ ad illum furoris apicem progressa est, ut non dubitaverit supremum Religionis suæ Caput excutere, ac dicatas sceleris manus regio sanguine cruentare.

Et erit etiamnum aliquis adeo fatuus & excors, ut seriò in animum inducat suum, infinitam Dei Sapientiam reformandæ suæ Ecclesiæ hanc hæresum inter se mutuo dissectarum atque armatarum colluniam in orbem immisisse. Quæ cum antiquam Ecclesiam evertat, neque per se novam, nisi merè Babylonicam constituat, quid aliud restat, quam ut omnem Christi Ecclesiam è mundo eliminat. Quis igitur erit, nisi rationis penitus expers, qui sibi sinat persuaderi, huic portentosæ tot capitum Hydræ Spiritum inesse divinum, qui audiri debeat, contra autoritatem & vocem totius Ecclesiæ Romanæ, quæ constanti Sedecim sæculorum decursu suam Fidem, cælestibus signis comprobata, summo animorum, dogmatumque consensu, per orbem pænè universum propagavit.

Restat igitur ut ex his Sectarum dogmatumque diffidiis hætenus explicatis, hoc porrò firmum, invictumque conficiatur argumentum. Tota illa Sectarum collectio pro primo suæ fidei articulo profitetur, se missam à Deo ad reformandum Ecclesiam Romanam. Sed collectio Sectarum sibi mutuo contradicentium non potest esse vera, aut reformatrix Ecclesia, ut jam ostensum est. Ergo moderna collectio Sectarum,

rarum, quæ profitetur se missam à Deo ad re-
formandum Ecclesiam Romanam, non potest
esse vera Christi Ecclesia, aut reformationi ido-
nea. Sic enim curvitas esset norma recti; &
falsitas, & contradictio regula perfectæ verita-
tis. Videat ergo in quanto salutis æternæ nau-
fragio versetur, quisquis extra gremium Eccle-
siæ Romanæ inter has Sectarum fyrtes miserè
fluctuatur.

ARTICULUS QUARTUS.

*Calumnia quædam aperta contra doctrinam Eccle-
siæ Romanæ Novatoribus conficta.*

Calumnia prima: In cultu Imaginum.

F Amiliare est Sectariis quamvis labem Ca-
tholicis aspergere, quâ apud ignarum popu-
lum deformes aut monstrosi appareant. Colunt
hi vetusto majorum ritu imagines Christi ac
Sanctorum: hinc sæcunda seges Calumniarum.
De Papistis, inquit, conclamatum est: fu-
gienda hæc hominum pestis: non tantum impij
sunt, sed etiam Sacrilegi, neque sacrilegi tan-
tum, sed etiam cultores idolorum; Christiani
hominis nomen exuerunt, cum ethnicis insani-
unt, infidelium more lapides, & ligna adorant.

At tu, Sectarie, Calumniam loqueris quovis
lapide & ligno crassiolem. Orant Catholici ad
statuas lapideas Sanctorum, infer, ergo statuas
lapideas adorant. En tibi in simili forma formo-
sum argumentum: Orant Sectarii in templis ad
Aras aut Columnas lapideas, ergo lapideas aras
aut Columnas adorant. Errore isto nos facile
liberabis, si tu prius errare desinas. Fides no-